

Aan Veiligheidsberaad	Portefeuillehouder 5.1.2e	Agendapunt 6
Van Bestuursondersteuning VB	Adviseur 5.1.2e	Datum vergadering 1-2-2021

Exitstrategie, routekaart en inschaling

Voorstel

Het Veiligheidsberaad wordt gevraagd:

- > De exitstrategie, de inschalingssystematiek en de routekaart met de minister van VWS te bespreken aan de hand van de in deze notitie geformuleerde bespreekpunten;
- > De uitkomst van deze bespreking in te brengen in de MCC-19 van 2 februari 2021.

Aanleiding

Vanuit het Rijk wordt gewerkt aan een herziene versie van de routekaart en bijbehorende inschalingsmethodiek. De besluitvorming hierover is voorzien in de Ministeriële Commissie COVID-19 (MCC-19) op dinsdag 2 februari.

Het Veiligheidsberaad hecht grote waarde aan een duidelijke exitstrategie en scenario-ontwikkeling ten behoeve van het bieden van perspectief aan de samenleving. Het ontwikkelen van scenario's ten behoeve van bestuurlijke afwegingen en besluiten is een belangrijk element in het bieden van dat perspectief. Door het Veiligheidsberaad is hier, op enkele specifieke thema's, reeds opdracht toe gegeven aan het lectoraat crisisbeheersing van het IFV. Die scenario-ontwikkeling zou echter ook breder en op landelijk niveau opgepakt moeten worden ten behoeve van duidelijke bestuurlijke afwegingen.

In deze vergadering worden de herziene versie van de routekaart, de exitstrategie en de inschalingssystematiek toegelicht door de minister van VWS. Vanuit het Rijk wordt gestreefd naar het in samenhang brengen van de maatschappelijke context, het benodigde perspectief, inhoudelijke ontwikkelingen, strategische keuzes en de diverse instrumenten die samen de een transparant en stapsgewijs proces met voorspelbare en samenhangende maatregelen vormen. Er wordt gekeken naar de verschillende variabelen die van invloed zijn op de ontwikkeling van de exitstrategie. Hierbij valt te denken aan testen, vaccineren en de virusverspreiding, maar ook aan sociale en economische factoren. Daarnaast is een rol weggelegd voor het OMT en een integrale bestuurlijke afweging van context en cijfers.

Het is van belang dat de exitstrategie de samenleving perspectief biedt en inzicht geeft in fasering, stappen en strategie om uit de crisis te komen. Uitgangspunt van het Rijk is: opschalen moet snel, afschalen moet behoedzaam: er moet genoeg tijd zijn voor de zorg om te herstellen.

Toelichting

Een samenhangend pakket van exitstrategie, routekaart en inschalingsssystematiek

Exitstrategie

De exitstrategie beschrijft op hoofdlijnen hoe maatregelen, testen en vaccineren op elkaar ingrijpen, en welke vraagstukken en dilemma's dit oproept.

De exitstrategie gaat uit van vier fasen om vanuit de lockdown situatie terug te keren naar een situatie waarin alle maatregelen en ge- en verboden opgeheven zijn. Elementen die een rol spelen in deze exitstrategie zijn testen (ook als middel voor toegang tot bepaalde sectoren), vaccineren, uitkomsten Fieldlabs, etc. Hervatting van het openbare leven heeft prioriteit evenals het voorkomen van structurele schade.

Routekaart

De routekaart beschrijft de risiconiveaus en de daarmee corresponderende maatregelen. Belangrijk verschil met de huidige routekaart is de verzwaring van maatregelen in de risiconiveaus 'waakzaam' en 'zorgelijk'. Een ander verschil is dat de aangepaste routekaart zowel voor op- als afschaling gebruikt kan worden. Tot slot, naast medische indicatoren krijgen ook sociale en economische factoren een plek in de routekaart en inschalingsystematiek.

Inschalingsystematiek

De inschalingsystematiek vormt een processchema waarbij op grond van epidemiologische signaalwaarden bepaald wordt in welk risiconiveau een regio wordt ingedeeld.

Lessen van de oktoberversie routekaart

In oktober 2020 is de eerste versie van de routekaart gepresenteerd door de minister van VWS. Doel van de routekaart was het bieden van perspectief aan inwoners, bedrijven en instellingen en bestuurders. De routekaart biedt inzicht in de vier risiconiveaus (waakzaam, zorgelijk, ernstig, zeer ernstig) en daarbij passende (mogelijke) maatregelen. Uit de eerste versie van de routekaart kunnen de volgende lessen getrokken worden. Deze lessen kunnen betrokken worden bij de bespreking over de voorliggende, aangepaste routekaart en inschalingsystematiek.

- > De oktoberversie van de routekaart is aangekondigd als leidraad voor het beslechten van de coronacrisis door inzicht te geven in risiconiveaus en daarbij passende maatregelen. De routekaart is slechts kort actueel geweest, omdat al snel bleek dat de maatregelen in risiconiveau 'waakzaam' te licht waren waardoor er al heel snel van 'waakzaam' naar 'ernstig' en 'zeer ernstig' moest worden opgeschaald.
- > De verschillende maatregelpakketten leidden tot verwarring in de samenleving. De oktoberversie van de routekaart ging gepaard met veel verwarring over de methode van inschaling per veiligheidsregio en hoe deze zich verhield tot maatregelen die gelden voor het hele land. Er was veel discussie over wanneer maatregelen optioneel of noodzakelijk waren. Hierbij werd duidelijk dat vooral de communicatie naar het publiek, over het doel en werking van een routekaart, duidelijker moet.
- > De manier waarop de routekaart destijds is gepresenteerd en de snelheid waarmee ervan is afgeweken, hebben ertoe geleid dat de geloofwaardigheid van het document ter discussie kwam te staan.
- > De weging van een maatregel in relatie tot het effect op het virus nauwelijks inzichtelijk worden gemaakt. Dit leidde tot het risico van maatregelen-management in plaats van sturing op basis van samenhang van het totaalpakket aan maatregelen.

Lessen van het inschalingsproces

De routekaart, zowel de oktoberversie als de voorliggende, gaat uit van inschaling per regio. Bij een groter aantal besmettingen worden de maatregelen gekoppeld aan meerdere regio's of

heel Nederland. Deze afweging wordt gemaakt in het inschalingsoverleg. Uit de ervaring met inschaling kunnen de volgende lessen getrokken worden:

- > Differentiatie tussen verschillende regio's blijkt lastig, Nederland lijkt te klein om te differentiëren.
- > Indicatoren die de basis vormen voor inschaling, moeten transparant en uitlegbaar zijn.
- > Duidelijkheid bieden over de bestuurlijke rolverdeling (het betrekken van de voorzitters voordat de minister besluit) en heldere afspraken over de zichtbaarheid van de inschaling voor het publiek.

Bespreekpunten met de minister:

Bovenstaande lessen leiden -in relatie tot de voorliggende stukken- tot de volgende bespreekpunten die als leidraad kunnen dienen voor het gesprek met de minister:

1. Bespreek of de voorliggende instrumenten en de exitstrategie als geheel, voldoende helderheid en samenhang waarborgen.
2. Bespreek de naleefbaarheid, handhaafbaarheid en uitlegbaarheid van de voorliggende instrumenten binnen het geheel van de exitstrategie.
3. Bespreek of de voorliggende exitstrategie bijdraagt aan het bieden van perspectief aan de samenleving en voldoende uitgaat van de leefwereld (in plaats van de systeemwereld).
4. Bespreek of de routekaart voldoende richting geeft, gezien het dilemma van 'zo concreet mogelijk' (met het oog op duidelijkheid en perspectief) versus 'de noodzakelijke flexibiliteit en wendbaarheid' (gelet op het onvoorspelbare karakter van de ontwikkelingen).
5. Bespreek de ontwikkeling van scenario's op basis van de routekaart en de exitstrategie, waarbij naast de virologische factoren, ook de maatschappelijke en economische factoren worden betrokken. Valt er iets aan te geven over een kantelpunt waarna maatschappelijke en economische factoren een grotere rol spelen in de verhouding met de virologische?
6. Bespreek in hoeverre de voorliggende routekaart de ontwikkelingen rond testen en vaccineren verdisconteert.

Bijlagen:

Deze volgen maandagochtend in een nazending.